

Dulcea frumusețe a poeziei

Amestec de vechi și nou, **Târgul de Dulce** al lui Valentin Tașcu ne introduce într-un spațiu profund simbolic, polemizant (de altfel, autorul însuși mărturisea că acest volum se dorește a fi o replică polemică la „Amarul târg” al lui Gheorghe Grigureu), ce pendulează versatil între certitudini și incertitudini, între marile probleme existențiale și mărunțișurile vieții cotidiene: „Se face liniște în jurul acestui inim./ multă liniște în care îți vine s-adormi./ legănat de duioase aduceri aminte/ din viața ce-a fost, din viața/ ce nu va mai fi, niciodată.” (*Sunetul cald*). Balansarea este, de fapt, unul dintre leit-motivele de bază ale acestor poeme, ea „se petrece” între dulce și amar, universul întreg devenind în acest mod atât pentru poet, cât și pentru poezia cărui el îi dă naștere, ca într-un vis, un adevărat sân matern, imagine a acelei nevoi primordiale de protecție, moale, delicat, cald și, în mod inevitabil, dulce. Mișcarea ritmată, implicită și ea poeziei și actului poetic, jocul dintre „vino” și „pleacă” sunt foarte fin sugerate în versurile lui Tașcu prin îmbinarea de aluzii livrești și referințele la cotidian: „Nu mă aștepta nimeni, dar absolut/ nimeni. La gară nici flori, nici fanfare,/ din cele care petrec pe cei morți./ nici câini vagabonzi,

galaxia cărților

numai eu/ îngrozitor de pustiu în acel/ pustiu de oameni, „singur sunt./ Doamnă, și pieziș” - cum zicea/ poetul care fugise de-aici, după ce./ vai, nu se chiar născuse; și n-a mai venit/ înapoi, decât ca să-și vadă/ propria sa statuie, umbrită, vai,/ de marele infinit, deci de moarte.” Psalmistica argheziană incide asupra atmosferei generale, fără acea frământare, însă, cu care cititorul era obișnuit, ci reușind să inducă mai degrabă o lentoare, *venirea* și *plecarea* sunt acte ce se realizează calm, într-un aer de veșnică oboseală cu gust „dulce-amar și veșnic, plictisitor de etern”. „Dulcele târg” se prefigurează ca un spațiu labirintic unde se simte mai ales prezența unei confuzii existențiale decât dorința de a se raporta la ceva mai presus de uman și de a-și răspunde la propriile întrebări, este o nostalgie inconștientă a întoarcerii la origini, fără tragism, ci mai degrabă într-o notă de fericire conferită de o stare de siguranță primordială.

Moartea nu este, în poezia lui Tașcu, sfârșitul absolut a tot ceea ce este pozitiv și viu, e o trecere lină către altceva, către o stare de dulce, de leșin și de pierdere a propriului Eu în spațiul pe care acesta s-a decis să îl locuiască și, la rândul său, să se lase locuit de

el: „Dulce se mai pierd puterile pe-aici./ în răset moleuț și la sprâțuri ușoare./ nimeni nu plânge, nici chiar cel/ ce dulce se duce de unde-a venit./ la imașul strămoșilor săi, nu chiar/ în dealul cel lung din fața bisericii sale./ în satul cu gropi, dar nu/ din cele ce trist cu țărâni se îmbracă.” (*Se duc și cei de (mai) sus*) Aspectul de perisabil și de distrugere cu care moartea este încărcată în principiu devine aici o evoluție a lucrurilor, iar „imașul strămoșilor” un Paradis, prefigurat de simbolistica târgului pe care am amintit-o în rândurile precedente, spre care sufletul poetic tinde din această nevoie de dulce. Deși toate elementele pe temeiul cărora se construiește poezia ar putea sugera un aer elegiac, lucrurile nu stau deloc așa, ambivalența, subliniată obsesiv prin jocul dintre dulce și amar, ne poartă cu gândul mai degrabă la o atmosferă ludică voită prin intermediul căreia se trece prin această fază a morții pentru a avea acces la o nouă viață, e un fel de încercare de inițiere în care poetul îl face pe cititor să guste „dulcele” pentru a fi capabil să înțeleagă „amarul”. Iar acest amar nu poate fi decât unul poetic, o îmbinare între propriul Eu poetic și ceea ce alții au lăsat, indiferent dacă este vorba despre Arghezi, Villon, Bacovia sau chiar de Legionarul lui Sven Hassel cu a sa obsedantă „Vino, moarte dulce, vino!”, coîncizând, într-un mod de-a dreptul comic cu **Cugetările sărmanului Dionis** („O, acopere ființa-mi cu-a ta multă armonie./ Vino somn - ori vino moarte. Pentru mine e totuna.”).

Plecând de la afirmația lui Norbert Groeben conform căreia „receptarea literaturii implică nu numai procese perceptiv, ci și procese proiective” se poate considera că interpretarea cititorului o dublează practic pe cea a creatorului de literatură, astfel încât, deși poetul ne vorbește despre moarte, vom fi mai degrabă înclinați să credem că el se referă la revelația și introducerea, la o inițiere: „În somn sau în vis vine apoi/ cel ce urmează să plece, vine/ cu mâinile pline de flori, pe care/ ar vrea să le-mpartă celor ce vin/ ca să-l vadă cum pleacă.” Evident, fiind o inițiere, trebuie să traverseze această fază a morții, înainte de a i se permite accesul la altceva. De altfel, acest simbolism al trecerii va fi des utilizat de arsenalul poetic al lui Tașcu, fie și atunci când este vorba de imortalizarea unor simple momente ale orașului, așa cum se întâmplă, de exemplu, în **Moda vine, moda trece**. Femeile, dulci, cu „aerul lor veșnic de promenadă” se perindă printr-un oraș fantomatic de provincie a cărei existență este situată mereu „ceva mai târziu”, ființe grațioase și ușor prăfuite, ce parcă ies mai degrabă dintr-un poem al lui Anghel decât din niște versuri ale secolului XXI, sunt noi și proaspete tocmai prin desuetudinea lor, ca niște flori uscate ce prefigurează frumusețea florilor ce vor răsări după ele. Viața însăși, în amănuntele ei cele mai banale, este învelită și ocrotită de această derulare lentă, nimic nu poate tulbura spiritul

și evenimentele acestui microcosmos în care toate elementele au fost deja parcă prefigurate la nivel primordial: „Nu e mare lucru, nim nu e destul de mare/ pentru orice ar fi: da unul/ omoară, de pildă, pe altul, așa./ înțu doară, poate fiind/ că altul nu a primit, du cum se cuvine/ salutul, sărutul, la fel, tot c latina/ cea veche fiind, fie binețea, fie/ iubiri - totuna pare a fi pentru cei/ pentru care nim nu este prea mult/ și nici prea mare lucru este.” (*Nimic nu contează*).

Impregnarea limbajului de valori simbolice este maximă aici: nu mai avem o înclintire a fluxului vital numai la nivel metaforic și la nivelul semnificației directe a cuvintelor. Imagini, emoții, sonorități sunt luate în derâdere de către poet, care se joacă cu ele pentru a demonstra că și „asta e dulce, o cale afară de dulce”. În sens invers, însă, totuși, într-o manieră stranie, cu aceeași finalitate, este folosită ideea de cuvânt din **Jiul de sus e vorba**: ritmul poeziei este rapid dând senzația de ape învolburate, cuvântul entitate dă senzația de umed, de lunecă având totuși și aici aceeași finalitate dulce obsesivă: „Vorba aceasta prea dulce/ te duc în grabă te-aduce./ de unde nu ești, de unde vei fi/ și vrea, și știe s-apuce/ lobul urec tale plâpânde. // Îți intră în ochi și-n auz./ miroase./ te-nvârte, te lasă./ te ia și te-mbă încât nu mai știi/ de unde-ai venit, dar nu încotro ai vrea, ai putea să te duci.// Râu sub inima ei grăbită./ sunetul ei te înconjoară și chiar de fi este amară/ nădejdea ei împ trită/ stă să-și facă miezul mai dulce./ fie ch și pe lemnul de cruce.// Te-ntorci și din mânt să ascuți/ cum repede curge cuvânt în apele lui să te pierzi./ să te-mbeți cu ap lui/ și să afli/ că gustul apei e bun./ nici an nici sărat./ numai bun și demn de-nchin. Acest cuvânt „umed” este cel capabil să gmineze, în sens biblic, ca însuși principiu activ al vieții. Dar cuvântul este și el un violent (chiar dacă este vorba de un poetic), el te înșfacă, te atrage în vârtoare omoară, în sens metaforic, pentru a-ți dăru nouă viață, e o „vorbă dulce” ademenitoare dar și extrem de periculoasă în același timp. Rolul său este de a oferi conștiință poetică de a avea capacitatea de a-i transmite cititorului acest lucru, de a-l atrage în „târgul Dulce” pentru a-l face să ajungă la miez amar. Acesta este și scopul poetului Valentin Tașcu care, în acest ultim volum publicat în 2006, are capacitatea, destul de rară peisajul poetic actual, de a-l ademeni pe cititor cîtește opera în târgușorul său labirintic copleșit de atâta dulce, pentru a-i oferi o îmbinare între vechi și nou, între derizoriile marile mistere ale vieții, pentru a se plimba pe braț cu Nichita cel veșnic” în a Paradis plâsmuit din amar.

(cristina deutfse)

1) **Drumul speranței**
(Marius Dobrescu)
Editura Privirea

2) **ACETUMI**
(Mihai Bogdan Lupescu)
Editura ARVIN

3) **Rostirea lui Zalmoxis**
(Raul Constantinescu),
Editura EMIA

